

МЕТОДИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

УДК: 338.27

Артекова Т.О., студентка 1 року ОС магістр
факультету економіки і права
ХНЕУ ім. С.Кузнеця

На сьогоднішній день конкурентоспроможність є одним з головних факторів, що становить основу до здійснення успішної господарської діяльності будь-якого підприємства.

Умови конкурентного середовища стимулюють підприємства до постійного вживання заходів щодо підвищення своїх конкурентних позицій, що в першу чергу проявляється у вдосконаленні продукції, послуг, активного інноваційного розвитку та покращення технічного рівня виробництва. Тому вчасно виявити свої переваги та недоліки конкурентних позиції у порівнянні з підприємствами-аналогами, а також сформулювати заходи щодо покращення поточного рівня конкурентоспроможності підприємства є актуальною проблемою для будь-якого суб'єкта господарювання.

Метою статті є визначення теоретичних положень щодо встановлення поняття конкурентоспроможності підприємства, а також аналіз основних методик оцінки її рівня в сучасних умовах господарювання.

Передумовою до виникнення конкурентоспроможності підприємства є наявність конкуренції на ринку, яка є головним інструментом економіки щодо регулювання відносин між суб'єктами господарювання.

Єдиного підходу до визначення терміну поняття «конкуренція» не існує. Питаннями щодо визначення конкуренції присвячено багато вітчизняних та зарубіжних праць. Серед представників сучасних науковців питанню щодо конкуренції присвячують свої роботи такі вчені: А.Е. Воронкова, І.П. Отенко [1], Ю.Б. Іванов, О.М. Тищенко [2], Л.І. Піддубна [3].

Отже, конкуренція – боротьба, суперництво між виробниками за найбільш ефективні умови й результати вкладення ресурсів у процесі

виробництва й збуту товару, а також залучення споживачів і задоволення їх потреб [2].

В свою чергу, конкурентоспроможність підприємства – це здатність підприємства зберігати, розвивати існуючи або створювати нові конкурентні переваги при дійсному або запланованому збільшенні реальних доходів [4].

Складність в оцінці конкурентоспроможності підприємства полягає в тому, що вона не є сталою величиною. Конкурентні переваги підприємства постійно змінюються під впливом різних зовнішніх та внутрішніх факторів. Це насамперед політичні, економічні, соціальні фактори; особливості галузі функціонування підприємства; наявні конкуренти; необхідна сировинна база; особливості управління підприємством; технічний рівень оснащення виробництва; відповідність продукції вимогам споживачів та ін.

Саме через це підприємства повинні постійно здійснювати моніторинг конкурентоспроможності підприємства та його основних конкурентів на ринку.

Для визначення поточного рівня конкурентоспроможності підприємства застосовуються різні методи. Єдиного підходу до визначення її рівня не існує. Основні з них можна розподілити за такими групами:

1) графічні методи (побудова багатокутника конкурентоспроможності; побудова матриці конкурентного профілю; побудова квадрату потенціалу підприємства; складання карти стратегічних груп);

2) матричні методи (побудова матриць BCG, McKinsey, SWOT – аналізу, АДЛ, Shell, матриця І.Ансоффа, матриця конкурентних стратегій М.Портера);

3) розрахункові методи (метод заснований на оцінці інтегрального показника конкурентоспроможності підприємства; бальний метод).

Усі вищезазначені методики мають свої переваги та недоліки.

Перевагами використання графічних методів оцінки конкурентоспроможності підприємства є те, що вони прості у використанні та можуть наочно показати поточне положення

підприємства на ринку у порівнянні з його найближчими конкурентами. Недоліками цього ж методу є те, що неможливо встановити узагальнений критерій конкурентоспроможності підприємств.

Перевагами матричних методів є можливість проаналізувати показники конкурентоспроможності у продовж тривалого часу, а також зручність, наочне представлення отриманих даних. Недоліком є те, що за допомогою даних методів неможливо виявити причину наявного конкурентного стану підприємства.

Перевагами розрахункових методів оцінки конкурентоспроможності підприємства є найбільша інформативність отриманих результатів у порівнянні з іншими методиками оцінки, так як даний метод охоплює різні показники як технічних, так і економічних результатів господарської діяльності підприємства. Недоліками є складність розрахунків, а також потреба у великій кількості вихідної техніко-економічної інформації для їх здійснення.

Отже, за вищенаведених даних, можна зробити висновок про те, що на сучасному етапі оцінка конкурентоспроможності підприємства є важливою складовою ефективного функціонування підприємства. Для аналізу стану конкурентного рівня підприємства та підприємств-аналогів існує безліч методик. Підприємство може самостійно обирати метод визначення конкурентоспроможності виходячи з галузі його функціонування, наявності конкурентів, вихідних даних, а також з бажаних результатів, які повинні бути отримані в ході дослідження.

Різноманіття методів до оцінки конкурентоспроможності зумовлює постійну розробку нових методик щодо оцінки її рівня, які сприятимуть більш повному дослідженню конкурентоспроможності підприємства в умовах його постійного функціонування, а також виявлення заходів щодо підвищення загального рівня його конкурентоспроможності.

Література

1. Воронкова А.Е. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник / А.Е. Воронкова, І.П. Отенко, К.В. Кокура, Н.О. Пархоменко. –Х.: ВД «ІНЖЕК», 2014.-248с.

2. Іванов Ю.Б. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства: Монографія / Ю.Б.Іванов, О.М.Тищенко. - Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006.-384 с.

3. Піддубна Л.І. Конкурентоспроможність економічних систем:теорія, механізм регулювання та управління: Монографія / Л.І.Піддубна. -Х.: ВД «ІНЖЕК», 2007. - 368 с.

4. Мілевський С.В. Моделі аналізу та управління конкурентоспроможністю промислових підприємств. Наукове видання/С.В.Мілевський, О.В.Мілов.-Харків:Вид.ХНЕУ, 2007.-156 с.

Науковий керівник:
к.е.н., доцент

Г.Л. Матвієнко-Біляєва